

Brüsszel, 2019.1.28.
COM(2019) 14 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK
az 577/98/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

A közösségi munkaerő mintavételes felmérésének megszervezéséről szóló 577/98/EK tanácsi rendelet¹ az Európai Unió és annak tagállamain belüli munkaerő-felmérések összehangolt elkészítésének minimumszabályait határozza meg.

Az 577/98/EK rendelet 7. cikke megállapítja:

A Bizottság a 2000. évtől kezdődően háromévente a Parlament és a Tanács elé terjeszti az e rendelet végrehajtásáról szóló jelentését. Ez a jelentés elsősorban az eredmények javítása vagy a felmérési eljárás megkönnyítése céljából a tagállamok által alkalmazni kívánt statisztikai módszerek minőségét értékeli.

Ez a Bizottság hetedik jelentése a Parlamentnek és a Tanácsnak; a 2015–2017 közötti időszakra vonatkozik, felépítése a következő.

- A **2. pont** az európai uniós munkaerő-felmérésről és annak az európai uniós politikák támogatásában betöltött szerepéről nyújt áttekintést.
- A **3. pont** az 577/98/EK rendelet végrehajtását értékeli a tagállamokban, a tagjelölt országokban, valamint az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) országaiban.
- A **4. pont** az Európai Statisztikai Rendszer (ESR)² által indított, a munkaerő-felmérés minőségének javítására irányuló folyamatban lévő kezdeményezésekre összpontosít.

2. A MUNKAERŐ-FELMÉRÉS ÁTTEKINTÉSE

2.1. Általános ismertető

Az európai uniós munkaerő-felmérés (a továbbiakban: uniós munkaerő-felmérés) a magánháztartásokban élő személyeket vizsgáló átfogó mintavételes felmérés. Negyedéves és éves munkaerő-piaci statisztikai adatokat biztosít a foglalkoztatottságról és a munkanélküliségről, valamint a munkaerő szerves részét nem képező személyekről. Ezenfelül ad hoc modulokból gyűjt többéves adatokat, valamint adatokat biztosít a munkanélküliségre és a munkanélküliségi rátákra vonatkozó modellalapú havi becslések elkészítéséhez.

Az egyes országok **nemzeti statisztikai hivatalai** a következőkért tartoznak felelősséggel: A 377/2008/EK bizottsági rendelet³ által létrehozott közös kódolási rendszerrel összhangban a

¹ HL L 77., 1998.3.14., 3. o.

² Az európai statisztikákról szóló 223/2009/EK rendelet (HL L 87., 2009.3.31., 164. o.) 4. cikke értelmében az Európai Statisztikai Rendszer az Unió statisztikai hivatala (vagyis az Európai Bizottság (Eurostat)) és a nemzeti statisztikai hivatalok, valamint az egyes tagállamokban az európai statisztikák fejlesztéséért, előállításáért és közzétételéért felelős más nemzeti hatóságok közötti partnerség.

³ A Bizottság 377/2008/EK rendelete (2008. április 25.) a 2009. évtől kezdve az adattovábbításhoz használandó kódolásra, a strukturális változókra vonatkozó adatok gyűjtéséhez szükséges részminták használatára és a bázisidőszaki negyedévek meghatározására vonatkozóan a közösségi munkaerő mintavételes felmérésének megszervezéséről szóló 577/98/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról (HL L 114., 2008.4.26., 57. o.).

nemzeti kérdőívek összeállításáért, a mintavétel és az interjúk elvégzéséért, valamint az eredmények Bizottságnak (Eurostat) történő benyújtásáért.

Az **Eurostat** feladatai a következők: az 577/98/EK rendelet végrehajtásának figyelemmel kísérése; segítségnyújtás a nemzeti statisztikai hivatalok számára; harmonizált koncepciók és módszerek használatának ösztönzése; továbbá összehasonlítható nemzeti és uniós munkaerő-piaci statisztikák közzététele.

Az uniós munkaerő-felmérés mintanagysága 2017-ben körülbelül 1,3 millió, 15-74 éves korú embert foglalt magában (ebből 1,2 millió az EU-28 országaiban élt). A mintavételre 34 résztvevő országban negyedévente került sor⁴. Így az uniós munkaerő-felmérés a legnagyobb háztartási felmérés Európában.

2.2. Relevancia

Az uniós munkaerő-felmérés az EU munkaerőpiacára vonatkozó hivatalos statisztikák legjelentősebb forrása. Összességében több mint 100 változó adatait gyűjti a következőkről: a foglalkoztatás helyzete; a foglalkoztatás jellemzői; munkaidő; iskolai végzettség; valamint képzés. Az uniós munkaerő-felmérést tematikus, éves ad-hoc modulok is kiegészítik⁵.

Az uniós munkaerő-felmérés – mivel nemzetközi szabványokon és meghatározásokon alapul⁶ – az EU határain kívül is releváns, lehetővé téve az uniós munkaerőpiac összehasonlítását más területek vagy országok munkaerőpiacával.

Egyes kulcsfontosságú uniós szakpolitikai kezdeményezések az uniós munkaerő-felmérés adatait veszik alapul. Például az uniós munkaerő-felmérés az egyik fő adatforrása annak a nyomon követési tevékenységnek, amelynek célja, hogy figyelemmel kísérje a tagállamok előrehaladását a foglalkoztatási iránymutatások alábbi összefüggésekben történő alkalmazásában: i. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés⁷ (EUMSZ) 148. cikke, és ii. az „Európa 2020” uniós növekedési stratégia. Az uniós munkaerő-felmérés három mutatószáma (foglalkoztatási ráta a 20-64 éves korosztályban; az oktatásból és képzésből lemorzsolódók aránya; és a felsőfokú végzettséggel rendelkező 30–34 évesek száma) vizsgálja az Európa 2020 stratégia 5 kiemelt célkitűzése közül 2 célkitűzés megvalósulását⁸. Az Európa 2020 stratégia közös értékelési keretében a munkaerő-felmérésen alapuló számos további mutató kerül alkalmazásra.

⁴ A részt vevő országok a 28 tagállam, Izland, Norvégia, Svájc, Montenegró, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság és Törökország.

⁵ Az uniós munkaerő-felmérésben 2015-ben nem szerepelt ad hoc modul. 2016-ban az ad hoc modul a *Fiatalok a munkaerő-piacon* volt. 2017-ben az ad-hoc modul az *Önfoglalkoztatás* volt.

⁶ Az uniós munkaerő-felmérés különösen épít a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által a munkaügyi statisztikusok számára szervezett nemzetközi konferenciák határozataira és ajánlásaira, lásd <http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/lang--en/index.htm> (kizárólag angol, francia és spanyol nyelven hozzáférhető).

⁷ Lásd: A Tanács 2014/322/EU határozata (2014. május 6.) a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó 2014-es iránymutatásokról, (HL L 165., 2014.6.4., 49. o).

⁸ Az Európa 2020 stratégia kiemelt célkitűzései:
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Europe_2020_headline_indicators

Az uniós munkaerő-felmérés keretében meghatározott számos mutatószám is felhasználásra kerül a szociális jogok európai pillére két dimenziója terén a tagállamok által nyújtott teljesítmény figyelemmel kíséréséhez. E két dimenzió a következő: *Egyenlő esélyek és a munkaerő-piachoz való hozzáférés* (amely magában foglalja az oktatást, a készségeket és az egész életen át tartó tanulást; a nemek közötti egyenlőség a munkaerő-piacon; és ifjúság) és *Dinamikus munkaerő-piacok és tisztességes munkakörülmények* (amely magában foglalja a munkaerő-struktúrát és a munkaerő-piaci dinamikát)⁹.

Ezen túlmenően az uniós munkaerő-felmérés részét képező több regionális szintű munkaerő-piaci mutatószám (pl. a fiatalok munkanélküliségi rátája és a teljes munkanélküliségi ráta) is felhasználásra kerül a kohéziós politika összefüggésében történő forráselosztás céljából.

Az uniós munkaerő-piaci felmérés mutatói hozzájárulnak a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendhez is¹⁰. A fenntartható fejlesztési menetrend célkitűzései közül az alábbi három felhasználja az uniós munkaerő-piaci felmérés által biztosított mutatókat: minőségi oktatás, a nemek közötti egyenlőség, valamint megfelelő munka és gazdasági növekedés.

Az uniós munkaerő-felmérésen alapuló havi munkanélküliségi ráta fontos rövid távú gazdasági mutató. E mutató egyike az európai gazdasági főmutatóknak¹¹, amelyet egyúttal a munkanélküliségi rátának a gazdasági és pénzügyi mutatók eredménytáblájához szükséges éves mozgóátlagának kiszámítása során alkalmaznak. Az említett eredménytáblát pedig makrogazdasági és versenyképességi egyensúlytalanságok meghatározására használják fel¹². Az uniós munkaerő-felmérés ezen kívül adatokat szolgáltat a foglalkoztatottak számára és a munkaidőre, valamint a munkaerőpiacon kívüli területekre, például az oktatásra vonatkozóan a nemzeti számlákban szereplő információkhoz.

Az uniós munkaerő-piaci felmérés adatait az Európai Bizottság főigazgatóságai és az európai ügynökségek széles körben felhasználják. Különösen az Eurofound használja fel ezeket az adatokat az európai munkaerő jellemzőit bemutató áttekintő jelentéséhez.

Végül pedig az uniós munkaerő-felmérés a statisztikai mikroadatok egyik legfontosabb forrása az európai kutatók számára. A nagyméretű minta lehetővé teszi, hogy a munkaerőpiac meghatározott csoportjaira vonatkozó vizsgálatokat végezzenek. Az uniós munkaerő-piaci felmérés magában foglal továbbá számos demográfiai, regionális és iskolai végzettségre vonatkozó változó is.

⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators> (kizárólag angol, francia és német nyelven hozzáférhető).

¹⁰ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/sustainable-development-goals_en

¹¹ Európai gazdasági főmutatók — Statisztika iránymutatás, Eurostat 2009, lásd <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistical-books/-/KS-81-08-398> (kizárólag angol nyelven hozzáférhető).

¹² A makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás eredménytábláját (MIP) egy adott ország kezdődő vagy tartósan fennálló makrogazdasági egyensúlyhiányainak azonosítására használják. Ez az éves eljárás része, amelynek első lépése a riasztási mechanizmus keretében készült jelentés összeállítása. Lásd az Európai Parlament és a Tanács 1176/2011/EU rendeletét (HL L 306., 2011.11.23., 25. o.).

3. A MUNKAERŐ-FELMÉRÉS VÉGREHAJTÁSA

Ez a szakasz elsősorban a 2015–2017 közötti időszakot ismerteti, de az előző jelentés óta történt fejlemények hangsúlyozása érdekében – szükség esetén – a 2014. évi munkaerő-felmérés adatait is szerepeltetjük.

3.1. Pontosság

A statisztikai eredmények pontossága azt jelzi, hogy a számítások vagy becslések milyen mértékben közelítik azokat a pontos – vagy valóságos – értékeket, amelyeket a statisztika mérni akar. A becslések pontossága két hibatípustól függ: mintavételi hibák és nem mintavételi hibák. A mintavételi hibák abból erednek, hogy a teljes népességnek csupán egy részcsoportját vizsgálják. Nem mintavételi hiba valamennyi olyan egyéb elkövetett hiba, amely nem a mintavételből ered (pl. lefedettségi hibák, mérési hibák, feldolgozási hibák, a nemválaszolásból eredő hibák).

A mintavételi hibákat főként a minta nagysága határozza meg. A nagyobb minták javítják az eredmények pontosságát. Az 1. táblázat az egyes negyedévekben az egyes részt vevő országokban megkérdezett, 15–74 éves személyekből álló minta nagyságára vonatkozó adatokat tartalmazza abszolút értékben, valamint az adott korosztály teljes népességéhez viszonyítva. A mintavételi arány¹³ 2017-ben 0,14 %-tól (Egyesült Királyság) 1,46 %-ig (Luxemburg) terjedt. 2017-ben a negyedéves minta átlagosan 1,3 millió személyt foglalt magában, ami a részt vevő 34 ország 15–74 év közötti teljes népességének 0,29 %-át jelenti.

A hivatalos felmérések – például az uniós munkaerő-felmérés – valószínűségi mintavételt alkalmaznak. Ez lehetővé teszi a konfidencia-intervallumokkal kapcsolatos mintavételi hibák számszerűsítését. A 2. táblázat a foglalkoztatottságra és a munkanélküliségre vonatkozó hét fő mutató esetében kapott, 28 tagállamra összesített becsléseket és a 95 %-os konfidencia-intervallumokat tartalmazza.

Ezek az intervallumok tükrözik az 577/98/EK tanácsi rendeletben meghatározott pontossági követelményeket.

A nem mintavételi hibák tekintetében az Eurostat és a részt vevő országok rendszeresen nyomon követik az olyan nem mintavételi hibák lehetséges forrásait mint a nemválaszolás. A részt vevő országok évente jelentést nyújtanak be az Eurostatnak a hibák fő okairól, valamint a csökkentésük érdekében nemzeti szinten alkalmazott módszerekről. Ezek összefoglalóját az uniós munkaerő-felmérésről szóló éves minőségi jelentésben teszik közzé¹⁴.

Az uniós munkaerő-felmérésben való részvétel 2017-ben 14 országban (Belgium, Németország, Görögország, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Ciprus, Luxemburg, Málta, Ausztria, Portugália, Szlovákia, Norvégia és Törökország) kötelező, a többi 20

¹³ A mintavételi arány definíciója: a minta nagyságának (a mintán belüli mintavételi egységek száma) a népesség nagyságához (a célnépességen belüli mintavételi egységek teljes száma) viszonyított aránya.

¹⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/publications/quality-reporting> (kizárólag angol nyelven hozzáférhető).

országban pedig önkéntes alapon történt. Az önkéntes felmérést szervező országokban a nemválaszolási aránya magasabb volt, mint a kötelező felmérést tartó országokban¹⁵.

¹⁵ Nemválaszolási felmérési egység akkor keletkezik, amikor az adatgyűjtésre kiválasztott valamely népesség egységre vonatkozóan nem sikerül adatot gyűjteni. A nemválaszolási arány az adatgyűjtési felkérésre nem válaszoló egységek számának az adatgyűjtésre kiválasztott egységek teljes számához viszonyított aránya.

1. táblázat: Tényleges mintanagyság és a 15–74 éves korú népesség százalékaránya (negyedéves átlag) a 2017. és a 2014. évi európai munkaerő-felmérésben

Ország	Negyedéves minta nagysága (ezer) 2017	Mintavételi arány 15–74 (%) 2017	Mintavételi arány 15–74 (%) 2014	Ország	Negyedéves minta nagysága (ezer) 2017	Mintavételi arány 15–74 (%) 2017	Mintavételi arány 15–74 (%) 2014
EU-28	1 162	0,31	0,32	MT	5	1,44	1,54
BE	29	0,35	0,23	NL	75	0,59	0,69
BG	25	0,45	0,45	AT	34	0,52	0,54
CZ	41	0,50	0,53	PL	58	0,21	0,26
DK	21	0,49	0,59	PT	30	0,39	0,38
DE	142	0,23	0,20	RO	47	0,31	0,28
EE	5	0,56	0,49	SI	13	0,79	0,76
IE	27	0,77	1,12	SK	18	0,41	0,47
EL	45	0,56	0,55	FI	29	0,71	0,77
ES	119	0,34	0,36	SE	51	0,68	0,84
FR	94	0,20	0,19	UK	67	0,14	0,16
HR	6	0,20	0,21	IS	3	1,08	1,36
IT	105	0,23	0,24	NO	20	0,51	0,50
CY	8	1,22	1,27	CH	28	0,43	0,50
LV	8	0,53	0,56	ME	5	1,09	-
LT	12	0,57	0,75	MK	11	0,65	0,53
LU	7	1,46	0,65	TR	89	0,16	0,17
HU	43	0,58	0,32	ÖSSZESEN	1 318	0,29	0,31

2. táblázat: A munkaerő-felmérés foglalkoztatási és munkanélküliségi fő mutatóinak a 28 tagállamra vonatkozó 95 %-os konfidencia-intervalluma, 2017

A foglalkoztatottak száma (x1000)	Foglalkoztatottsági ráta a népesség százalékában (%)	A munkanélküliek száma (x1000)	Munkanélküliségi ráta a munkaerő százalékában (%)	Munkanélküliségi ráta a fiatalok körében a munkaerő százalékában (%)
217 740 ± 311	72,1 ± 0,1	18 781 ± 145	7,9 ± 0,1	16,8 ± 0,3

3. táblázat: A 2017-es és 2014-es uniós munkaerő-felmérésen való részvételi és nemválaszolási arány országokként

Ország	Részvétel 2017	Felmérési egység nemválaszolási aránya (%) 2017	Felmérési egység nemválaszolási aránya (%) 2014	Ország	Részvétel 2017	Felmérési egység nemválaszolási aránya (%) 2017	Felmérési egység nemválaszolási aránya (%) 2014
BE	Kötelező	17,4	27,8	MT	Kötelező	24,8	23,7
BG	Önkéntes	19,7	23,7	NL	Önkéntes	48,4	42,7
CZ	Önkéntes	21,2	20,6	AT	Kötelező	3,4	5,7
DK	Önkéntes	45,0	46,2	PL	Önkéntes	38,7	31,5
DE	Kötelező	3,8	2,3	PT	Kötelező	16,1	14,8
EE	Önkéntes	33,2	31,3	RO	Önkéntes	12,7	9,5
IE	Önkéntes	32,2	23,9	SI	Önkéntes	20,1	21,3
EL	Kötelező	25,4	24,6	SK	Kötelező	18,0	11,0
ES	Kötelező	13,1	15,2	FI	Önkéntes	32,7	28,0
FR	Kötelező	20,4	20,9	SE	Önkéntes	43,4	35,7
HR	Önkéntes	44,5	31,3	UK	Önkéntes	50,7	39,8
IT	Kötelező	14,9	11,8	IS	Önkéntes	31,5	21,0
CY	Kötelező	3,8	4,2	NO	Kötelező	15,8	19,9
LV	Önkéntes	35,4	35,7	CH	Önkéntes	19,7	18,8
LT	Önkéntes	22,3	19,6	ME	Önkéntes	16,7	-
LU	Kötelező	41,7	84,6	MK	Önkéntes	11,9	24,6
HU	Önkéntes	21,5	17,2	TR	Kötelező	4,3	9,3

3.2. Időszerűség és időbeli pontosság

A statisztikák *időszerűsége* az adatok hozzáférhetősége és az adatok által leírt esemény vagy jelenség közötti időtartam. Az uniós munkaerő-felmérés esetében ez az időtartam a következőktől függ: i. a tagállamok számára a felmérés elvégzéséhez és feldolgozásához, valamint az eredményeknek az Eurostathoz történő továbbításához szükséges idő, és ii. az Eurostat számára a feldolgozáshoz, hitelesítéshez és az eredmények közzétételéhez szükséges idő.

Az 577/98/EK tanácsi rendelet kimondja, hogy a tagállamoknak a bázisidőszaki negyedév végétől számított 12 héten belül továbbítaniuk kell az adatokat az Eurostat számára. Az Eurostat a beérkezésükkor hitelesíti a nemzeti adatállományokat. A 4. táblázat a bázisnegyedév vége és az adatoknak az Eurostat felhasználói számára való hozzáférhetősége közötti időtartamot szemlélteti a 2014–2017 közötti időszakra vonatkozóan. Az uniós munkaerő-felmérés adatainak időszerűsége a 28 uniós tagállam vonatkozásában az utóbbi években kissé javult. Az EU-28 adatok közzétételéhez 2017-ben átlagosan 75, míg 2014-ben 77 naptári napra volt szükség. Az Eurostat azt tervezi, hogy tovább javítja az uniós

munkaerő-felmérés eredményei közzétételének időszerűségét azzal, hogy a jövőben lerövidíti az adatok Eurostathoz történő benyújtásának határidejét.

Az uniós munkaerő-felmérés adatainak időszerűsége a havi munkanélküliségi ráta becslése szempontjából is fontos. Amint az Eurostat feldolgozza a nemzeti adatokat, azokat felhasználják a következő havi munkanélküliségi ráta kiszámításánál. A havi munkanélküliségi rátát mintegy 30 nappal a bázishónap utolsó napja után teszik közvé.

4. táblázat: Az uniós munkaerő-felmérés adatainak a felhasználók rendelkezésére állása – Időszerűség, 2014–2017

A bázisidőszak vége és a nemzeti adatok Eurostat általi közzététele (web) között eltelt naptári napok száma	Országok száma							
	2014		2015		2016		2017	
	Min	EU-28	Min	EU-28	Min	EU-28	Min	EU-28
<31	0	0	0	0	0	0	0	0
31-60	2	2	2	2	5	3	6	5
61-90	27	24	29	24	27	24	25	22
91+	4	2	2	2	1	1	2	1
Összesen	33	28	33	28	33	28	33	28
A naptári napok átlagos száma	77	77	80	80	73	74	77	75

A statisztikák időbeli pontossága a közzététel bejelentett és valós dátuma között eltelt idő. Az Eurostat közzéteszi az uniós munkaerő-felmérés fő mutatóinak tervezett negyedéves és éves megjelentetési dátumait. A 2015–2017 közötti időszakban az összes bejelentett közzétételi határidő teljesült.

3.3. Hozzáférhetőség és egyértelműség

Az Eurostat számos módon teszi közzé az uniós munkaerő-felmérés statisztikai adatait. Az Eurostat fő közzétételi eszköze az internetes adatbázisa, amely több mint 400 táblázatban tartalmazza az uniós munkaerő-felmérés részletes adatait (a háztartási és az ad hoc modulok negyedéves, éves eredményeit). A 2.2 pontban ismertetett szakpolitikai mutatók a web) külön területein jelennek meg¹⁶; Az e területeken szereplő táblázatok kizárólag az uniós munkaerő-felmérés legfontosabb eredményeit tartalmazzák. Az Eurostat a felhasználók igénye szerint az uniós munkaerő-felmérés változóinak más kombinációit ismertető, személyre szabott táblázatokat is készít.

Az uniós munkaerő-felmérés mikrodadatai tudományos célból is nagy jelentőséggel bírnak. Európa és a világ egyetemeiről, kutatóintézeteiből és nemzeti statisztikai hivatalaiból egyre több kutató igényel ilyen adatokat. Az Eurostat 2011 óta díjmentesen bocsátja rendelkezésre

¹⁶ Példa az EU2020-ra: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators/europe-2020-strategy/headline-indicators-scoreboard> (kizárólag angol, francia és német nyelven hozzáférhető).

a mikroadatokat. A hozzáférést a 557/2013/EK bizottsági rendeletben¹⁷ meghatározott feltételekkel összhangban engedélyezik, hogy szavatolják a felmérésben részt vevő válaszadók személyes adatainak védelmét¹⁸. Az egyedi adatokat tartalmazó adatfájlok nem tartalmazzák a közvetlen azonosítókat, például neveket, címeket vagy személyazonosítóokmány-számokat. Ezen kívül az anonimizálási szabályokat is alkalmazni kell.

A részletes dokumentáció (metaadatok) számos terjesztési csatornán hozzáférhető a felhasználók számára. Az általános információkat az Eurostat weboldalának az uniós munkaerő-felméréssel foglalkozó területén teszik közzé a nagy nyilvánosság számára. További részletes információ található a weboldal „Statistics Explained” (Statisztikai magyarázatok) területén¹⁹. Ezeket az adatokat rendszeresen frissítik. A statisztikák tartalmára és minőségére vonatkozó konkrét információk évente megjelenő két kiadványban szerepelnek: a nemzeti felmérések jellemzőit leíró módszertani dokumentációban és az uniós munkaerő-felmérés eredményeit összegző éves minőségi jelentésben²⁰. Emellett az uniós munkaerő-felmérés alapján készült, az Eurostat internetes adatbázisában közzétett statisztikai adatok konkrét metaadatokkal is kiegészülnek. 2014 óta online elérhetők az egyes részt vevő országok nemzeti minőségi jelentéseiből származó információk is.

Az országok a módszertan és a folyamatok tekintetében egyaránt rendszeresen fejlesztik a munkaerő-felmérésüket. Amennyiben ezek a fejlesztések törést okoznak az uniós munkaerő-felmérés adataiban, az érintett nemzeti statisztikai hivatal tájékoztatja erről az Eurostatot. A jelentős töréseket dokumentálják az Eurostat kiadványaiban²¹. Az Eurostat „az uniós munkaerő-felmérés fő mutatói” nevű külön adatállományt tesz közzé, amelyben a korábbi adatsorozatok a törések tekintetében kiigazítják, és pótolják az esetleg hiányzó adatokat.

3.4. Összehasonlíthatóság

Az uniós munkaerő-felmérés nagymértékben harmonizált fogalmakon, meghatározásokon, osztályozásokon és módszertanokon alapul. A 377/2008/EK rendelet közös kódolási rendszert határoz meg, amely biztosítja, hogy valamennyi részt vevő ország a változók azonos meghatározását alkalmazza. Közös osztályozási rendszerek (pl. a gazdasági tevékenységek európai statisztikai osztályozása (NACE) és a Foglalkozások Egységes Nemzetközi Osztályozási Rendszere (ISCO) alkalmazására kerül sor, és ezen osztályozások felülvizsgálatakor az Eurostat biztosítja azok valamennyi résztvevő ország általi koordinált

¹⁷ HL L 164., 2013.6.18.

¹⁸ Lásd: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

¹⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/overview> (kizárólag angol, francia és német nyelven hozzáférhető). http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey (kizárólag angol nyelven hozzáférhető).

²⁰ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/publications/quality-reporting> (kizárólag angol nyelven hozzáférhető).

²¹ Az uniós munkaerő-felmérés adatsorozatainak törésével kapcsolatos dokumentáció (kizárólag angol nyelven) az alábbi linken érhető el: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey (Chapter 1).

alkalmazását. Ezen túlmenően az Eurostat magyarázatokat tesz közzé, amelyekben részletes iránymutatásokat ad a nemzeti statisztikai hivataloknak a statisztikák kódolása és alkalmazása vonatkozásában. A magyarázatokban az Eurostat minden egyes irányelvhez indoklást is fűz. A módszertani kérdéseket egy külön erre a célra létrehozott munkacsoport, a Munkaerő-piaci statisztikák munkacsoportja vitatja meg. Ez a munkacsoport elősegíti a részt vevő országok közötti tapasztalatcserét és közös gyakorlati megoldások cseréjét.

Azért, hogy biztosítsa a munkanélküliség valamennyi részt vevő országban történő összehangolt mérését, az 1897/2000/EK bizottsági rendelet²² megállapítja a munkanélküliség operatív meghatározását. Megállapítja továbbá a felmérés foglalkoztatási helyzetre vonatkozó kérdéseinek megfogalmazása során követendő elveket. A munkanélküliség meghatározása megfelel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) szabványainak, amelyeket a Munkaügyi Statisztikusok 13. és 14. Nemzetközi Konferenciáján²³ fogadtak el. Ez biztosítja, hogy az uniós munkaerő-felmérés statisztikai összehasonlíthatók legyenek a más országokból, különösen az OECD-országokból származó statisztikákkal.

3.5. Koherencia

Az uniós munkaerő-felmérésen alapuló, illetve a demográfiai statisztikákból származó, népességre vonatkozó becslések konzisztenciája lényeges általános minőségi szempont. Mivel mintavételes felmérésről van szó, az uniós munkaerő-felmérés eredményeit a népesség valamely részcsoportjának válaszaiból számítják ki. A válaszokat ezt követően a teljes népességre vonatkoztatva értékelik. A teljes népességre vonatkozó adatok az adott időpontban elérhető legpontosabb (az eljárás pontosságának javítása érdekében nem és korosztály szerint lebontott) becsléseken alapulnak. Az összehasonlító eljárás elvben biztosítja az uniós munkaerő-felmérés adatai és a demográfiai statisztikák közötti konzisztenciát. Mindazonáltal, kivételes körülmények esetén eltérések lehetségesek. Tízévente például új népszámlálási adatok válnak elérhetővé. Amennyiben egy új népszámlálás a népességre vonatkozó előző évi becslésektől eltérő számokat eredményez, szükséges lehet a korábbi adatsorozatok felülvizsgálata. Ilyen esetben a demográfiai statisztikákra és az uniós munkaerő-felmérésre vonatkozó felülvizsgálati politika az időtartam és az időzítés tekintetében eltérő lehet, mivel a népszámlálások közötti 10 év során a népességre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre részletes adatok.

Az uniós munkaerő-felmérésben részt vevő legtöbb ország 2011 körül végzett népszámlálást. Az új népszámlálási eredmények az uniós munkaerő-felmérés terén gyakran a súlyozási tényezők, a mintavételi alapsokaság és/vagy a mintavételi tervek megújulását eredményezik. Azokban az országokban, ahol 2011-ben népszámlálást tartottak, a népességre vonatkozó új becslések figyelembe vétele érdekében a nemzeti statisztikai hivatalok ellenőrizték, és

²² A Bizottság 2000. szeptember 7-i 1897/2000/EK rendelete a közösségi munkaerő mintavételes felmérésének megszervezéséről szóló 577/98/EK tanácsi rendeletnek a munkanélküliség operatív meghatározására vonatkozó végrehajtásáról (HL L 228., 2000.9.8., 18. o.).

²³ <http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/lang--en/index.htm>
A 4. fejezet ismerteti a foglalkoztatás és a munkanélküliség Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által meghatározott, a Munkaügyi Statisztikusok 19. Nemzetközi Konferenciáján újonnan elfogadott fogalmának alkalmazását (kizárólag angol, francia és spanyol nyelven hozzáférhető).

szükség esetén felülvizsgálták a munkaerő-felmérés súlyozási tényezőit, ideértve legalább 2010-ig visszamenőleg a visszamenőleges adatsorok újrasúlyozását.

A munkanélküliségre vonatkozó becslések konzisztenciája tekintetében számos ország a munkaközvetítő irodában nyilvántartásba vett és munkát kereső személyek számáról is közlést tesz statisztikai adatokat. A munkaerő-felmérés munkanélküliségre vonatkozó adatai és a nyilvántartásba vett állás keresők száma a gyűjtött adatok jellege miatt eltérő. Míg az uniós munkaerő-felmérés harmonizált módszer alkalmazásával a háztartásokat vizsgálja a munkatevékenység és a munkavégzésre való rendelkezésre állás tekintetében, a munkaközvetítő irodák közigazgatási nyilvántartásai a nyilvántartott és munkanélküli ellátásra jogosult személyek átfogó jegyzékét tartalmazzák. Mivel a nyilvántartásba vétel feltételei a nemzeti szociális politikáktól függenek, a nyilvántartott állás keresőkre vonatkozó statisztikák több tagállam között vagy hosszú távon nem összehasonlíthatók.

A statisztikai konzisztencia másik fontos területe a munkaerő-felmérésből és a nemzeti számlákból származó foglalkoztatási becslések összehasonlítása, mivel a becslések nem szükségszerűen azonosak. Ennek oka a módszerek (a népességgel kapcsolatos fogalmak és a lefedettség nem egyforma) és az adat-összeállítási eljárások különbözősége. A nemzeti számlákat az adott országban elérhető valamennyi vonatkozó adatforrás összehasonlításával és ötvözésével állítják össze az egyes források legmegbízhatóbb adatait felhasználva annak érdekében, hogy átfogó eredményt kapjanak. A nemzeti számlák összeállításakor a foglalkoztatás és a termelés (bruttó hazai termék, GDP) közötti konzisztencia is fontos szempont. A munkaerő-felmérés e folyamat egyik adatforrása. Ebben a folyamatban további adatforrást képviselnek az üzleti felmérések, a foglalkoztatási nyilvántartások, illetve a társadalombiztosítási nyilvántartások. A Munkaerő-piaci statisztikák munkacsoportja megvizsgálta a munkaerő-felmérés és a nemzeti számlák közötti konzisztencia kérdését. Az Eurostat értékeli a két becslés közötti eltéréseket, és számos nemzeti statisztikai hivatal is elemezte a különbségek okait és mértékét. Egyes esetekben a nemzeti statisztikai hivatalok a két adatállomány közötti átvezetési táblázatokat tettek közzé.

A munkaerő-felmérés nemzeti számlákkal történő összehasonlítása azt mutatja, hogy a munkaerő-felmérés alkalmasabb a munkaerő-piaci részvétel (munkanélküliség és aktivitás) vagy a népességen belüli konkrét társadalmi-gazdasági csoportok helyzetének (például nem, életkor vagy iskolai végzettség szerinti) vizsgálatára. A nemzeti számlák adatai alkalmasabbak a foglalkoztatási becslések és az aggregált termelési, illetve jövedelmi adatok makroszintű összehasonlítására.

4. A MUNKAERŐ-FELMÉRÉS TOVÁBBI JAVÍTÁSÁT ELŐMOZDÍTÓ KEZDEMÉNYEZÉSEK

4.1. A munkaerő-felmérés a társadalomstatisztika korszerűsített rendszerében

„A bizottság közleménye az európai uniós statisztikák előállításának módszeréről: kitekintés az elkövetkező évtizedre”²⁴ című dokumentum alapján a Bizottság 2016. augusztus 26-án rendeletalkotási javaslatot fogadott el az egyedi szinten, mintavétel útján gyűjtött adatokon alapuló, személyekre és háztartásokra vonatkozó európai statisztikák közös keretének

²⁴ COM(2009) 404, 2009. augusztus 10.

létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre vonatkozóan (az integrált európai társadalomstatisztikák keretrendelete (IESS))²⁵.

E kezdeményezés célja az európai társadalomstatisztikák korszerűsítése. A javasolt keretrendelet valóban összehasonlíthatóbbá és konzisztensebbé teszi az európai társadalomstatisztikákat, mivel összefoglalja a háztartásokra vonatkozóan jelenleg az EU-ban folytatott hét háztartási felmérést, továbbá harmonizálja a két vagy több felmérésben közös meghatározásokat, fogalmakat és változókat. Mindez elősegíti a társadalmi jelenségek közös elemzését. A javasolt keretrendelet remélhetően 2021-ben lehetővé teszi majd az első adatgyűjtés végrehajtását.

Az uniós munkaerő-felmérés az IESS keretrendelet hatókörébe tartozó háztartás-felmérések egyike, amely korszerűsítése a keretrendeletnek való megfelelés érdekében folyamatban van. A korszerűsítés összhangba hozza az uniós munkaerő-felmérést a Munkaügyi Statisztikusok 19. Nemzetközi Konferenciáján 2013 októberében elfogadott határozattal oly módon, hogy a hatóköre kevésbé terjed ki a foglalkoztatásra, és pontosítja a szülői szabadság, valamint az idénymunka kritériumait. A korszerűsítés hatására a munkaerő-felmérés relevánsabbá válik a következő területeken is: i. a migráció elemzése és ii. a munkaidőre és a főfoglalkozásból származó havi jövedelmekre vonatkozó információk összehasonlíthatósága. Ezen kívül az uniós munkaerő-felmérés korszerűsítése következtében nagyobb mértékben vizsgálhatók az alábbiak: i. a foglalkoztatottság (foglalkoztatás, önfoglalkoztatás), ii. általános egészségügyi információk (a fogyatékkal élők munkaerő-piaci helyzetének és a népességen belüli teljes célcsoport munkaerő-piaci helyzetének összehasonlítása) és iii. részvétel az oktatásban és képzésben (legalább 12 hónap időtartamra).

Az uniós munkaerő-felmérés felülvizsgálata ezenkívül javítja az adatok Eurostathoz történő továbbításának időszerűségét, újrafogalmazza pontossági követelményeket és továbbfejleszti a módszertani elemeket.

4.2. Az uniós munkaerő-felmérés kiterjesztése további tagjelölt országokra

Az uniós munkaerő-felmérésben jelenleg 34 ország (a 28 uniós tagállam, 3 tagjelölt ország és 3 EFTA-ország) vesz részt. Ez azt jelenti, hogy ezek az országok az 577/98/EK tanácsi rendelet értelmében adatokat küldenek az Eurostatnak, és ezeket az adatokat az Eurostat rendszeresen közzéteszi. A tagjelölt országok közé Montenegró, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság és Törökország is beletartozik. Az Eurostat szorosan együttműködik a többi tagjelölt ország statisztikai hivatalával, hogy segítse őket az 577/98/EK tanácsi rendeletben szereplő, – a felmérés tartalmára és minőségére – vonatkozó előírások teljesítésében. Szerbia és Albánia már megkezdtek a munkaerő-felmérési adatok Eurostathoz történő továbbítását. Az Eurostat ezen országok adatait is közzé fogja tenni, amint a nemzeti felméréseik megfelelnek az uniós követelményeknek.

4.3. Új statisztikai termékek létrehozása

A munkaerőpiac dinamikáját bemutató statisztikák

²⁵

COM(2016) 551 final.

Az egyének foglalkoztatási helyzetének változásai nagy érdeklődésre tartanak számot, mert kiegészítő információkkal szolgálnak a munkaerőpiac általános helyzetéről, ezen belül annak rugalmasságáról vagy merevségéről. Ezek a változások konkrét csoportok helyzetéről is képet adnak. Például a munkaerő-piaci dinamikát szemléltető adatok lehetővé teszik annak elemzését, hogy egy meghatározott időszakban hány ember vált munkanélkülivé vagy talált munkát, és kik ezek az emberek. Így azonosíthatók azok a csoportok, amelyek nagyobb eséllyel találnak állást, illetve azok, amelyek esetében nagyobb a kockázata a munkanélkülivé válásnak és a munkanélküli helyzet tartós fennállásának.

A foglalkoztatás, a munkanélküliség és a gazdasági inaktivitás állapota közötti mozgásokat bemutató negyedéves munkaerő-piaci elemzések első közzétételére 2015-ben került sor. A további eredmények – vagyis az említett mozgások nemek, korcsoportok, a munkanélküliség időtartama, illetve azonnali munkahelyváltás szerinti bontása – kísérleti statisztikaként 2017 óta kerülnek közzétételre.

Az Eurostat és a nemzeti statisztikai hivatalok jelenleg az éves munkaerő-piaci átmenetek becslését lehetővé tevő módszertan kifejlesztésén, továbbá a nagyfokú lemorzsolódási arányok (a minta méretének csökkenése az interjúszakaszok során) és a népesség körében az idő előrehaladtával bekövetkező változások okozta kihívások kezelésén dolgoznak.

Az uniós munkaerő-felmérés fő mutatóinak kibővítése és felkészítése a jövőbeni jogi keretrendszer követelményeire

A munkaerő-felmérés főbb mutatói az Eurostat internetes adatbázisában közzétett uniós munkaerő-felmérés legfontosabb eredményeit foglalják össze. Céljuk, hogy a felhasználók hozzájuthassanak a munkaerő-piacot leíró legfontosabb mutatók (pl. a foglalkoztatási, munkanélküliségi és aktivitási ráták) szezonálisan kiigazított idősoraihoz. Ezeket a nagy jelentőségű mutatókat idővel tökéletesítették és kibővítették, hogy magukba foglalják az olyan csoportokra vonatkozó mutatókat is, mint a NEET (nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok).

Az Eurostat és a munkaerő-piaci statisztikával foglalkozó munkacsoport kidolgozta az új keretrendelet hatályba lépése miatt az idősorban bekövetkező törések kezelését lehetővé tevő stratégiát. Ez a stratégia biztosítja a fő mutatók törésmentes idősorainak közzétételét. Ehhez az adatok megduplázására van szükség, aminek segítségével az Eurostat a nemzeti közzétételekkel párhuzamosan az új munkaerő-felméréssel összehangban levő, visszamenőleges adatsorokat tud előállítani. Mivel: i. az idősorokban bekövetkező törésekre vonatkozó információk kinyerésére az egyes országok nagy mértékben eltérő megközelítéseket alkalmaznak, és ii. a viszonylag korlátozott mennyiségű információ alapján nagyszámú mutatót kell generálni, az Eurostat már megkezdte e projekt teljes körű végrehajtását.

Kiegészítő információk az uniós munkaerő-felmérés eredményeinek pontosságáról

Az olyan felmérések, mint az uniós munkaerő-felmérés, a célsokaságot jelentő népességre vonatkozó becsült mutatókat adnak az adott népesség véletlenszerűen kiválasztott mintája

alapján. Mivel a célnépszerűségnek csak egy részcsoportha kerül kiválasztásra, a becslés mellett a becslés pontosságáról adott információ is fontos (lásd a 3.1. pontot). A pontosságra vonatkozó minőségi mutatók standard hiba vagy konfidencia-intervallum formáját ölthetik.

Az Eurostat és a tagállamok a szakpolitikai szempontból nagy jelentőségű (a 2.2. pontban ismertetett) mutatók 23 mutatóból álló részcsoportha tekintetében megállapították az éves nettó változások eltérését. Így a felhasználók az uniós munkaerő-piaci felmérés mutatóinak közzétételekor és szakpolitikai célú elemzésekor kiegészíthetik a két egymást követő év mutatóinak változására vonatkozó információkat az ugyanezen mutatók változásainak statisztikai jelentőségére vonatkozó információkkal.

5. KÖVETKEZTETÉS

A Bizottság figyelemmel kíséri az 577/98/EK rendeletben szereplő előírások tagállamok általi teljesítését. A Bizottság az uniós munkaerő-felmérés végrehajtását nagyon kielégítőnek tartja, mivel a tagállamok maradéktalanul – vagy majdnem maradéktalanul – teljesítik az ebben az uniós jogszabályban szereplő előírásokat. A megoldatlan kérdéseket a Bizottság megvitatja a tagállamokkal és amennyiben szükséges, közös cselekvési terveket dolgoznak ki. Az uniós munkaerő-felmérés általános minősége megfelelő.

Az európai statisztikai rendszer azon dolgozik, hogy az uniós munkaerő-felmérés eljárásai és módszerei folyamatosan javuljanak. Ezen erőfeszítések lendülete a problémás környezet, a csekély erőforrások és a költségvetés jelentős csökkenése ellenére sem tört meg. Az uniós munkaerő-felmérés a társadalomstatisztikák korszerűsítési folyamatának részeként, valamint a felhasználói igényekhez és az új kihívásokhoz (pl. a szigorúbb időszériási követelmények, az éves munkaerő-piaci átmenetek becslései) való igazodást célzó egyedi uniós munkaerő-felmérési projektek formájában egyaránt folyamatosan fejlődik. Az elkövetkező években a munka folytatódik.